

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. No. 52-634-01-37
Дата 11. 05 2026г.

1438
11/05/2026

ДО
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
52-РОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Уважаема госпожо Председател,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме Законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване.

Вносител:

Олга Георгиева
Михаела Лозова
Петър Русев
Зоран Петров
Кристиан Продромов
Даниел Парушев
Здравко Димитров
Дитко Сиромич
Димитър Петров
Румяна Димитрова
Татяна Воласева

Мван Зиев

Абдул Белиев

Владимир Раков

Иван Толочев

Кристина Димитрова

Тодор Дужиков

Румен Миначев

Асен Бадачев

Нухан Юзерли

Дитон Куртов

Александр Вехев

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(обн. ДВ. бр.64 от 2007 г., изм. ДВ. бр.69, 109 от 2008г., бр.25, 33, 42, 102, 103 от 2009г., бр.59 от 2010г., бр.1, 23, 32, 45, 81, 82, 93 от 2011г., бр. 20, 50, 81 от 2012г., бр.15, 17, 30, 52, 66, 70, 71 от 2013г., бр.19, 21, 53, 98, 107 от 2014г., бр.14 от 2015г., бр.28, 39, 50, 62, 76 от 2016г., бр.13, 14, 63, 65, 85, 90, 103 от 2017г., бр.7, 15, 49, 77 от 2018г., бр.17, 19, 29, 64, 83 от 2019г., бр.11, 86, 103, 109, 110 от 2020г., бр.16, 41, 43, 80 от 2021г., бр.15, 24, 32, 56, 62 от 2022г., бр.11, 48, 66, 69, 84, 86, 108 от 2023г., бр.18, 67 от 2024г., бр.6, 63, 65, 87 от 2025г., бр. 16 и 17 от 2026г.)

§ 1. В чл. 17 се създава ал. 2:

„(2) За юридически стаж по ал. 1 се счита времето, през което лицето е работило като съдия, прокурор или следовател, хабилитиран учен или преподавател по юридически науки, или е заемало длъжност или е упражнявало професия, за която се изискват юридическо образование и придобита юридическа правоспособност, както и признатият стаж по силата чл. 164, ал. 9 и 10, или по силата на специален закон.“

§ 2. В чл. 18, ал. 1 се създава т. 12:

„12. е лице, което в последните 7 години е било председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд или главен прокурор, или техен заместник, или е било определено да изпълнява такива функции за повече от общо 6 месеца.“

§ 3. В чл. 19 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създават нови ал. 3 и 4:

„(3) Народното събрание приема правила, по които се установява наличието на високи професионални и нравствени качества по чл. 17, ал. 1, съобразно изискванията за прозрачност, обективна преценка и равнопоставеност на кандидатите, като се отчитат тяхната професионална квалификация, практически опит, обществен авторитет и капацитет за спазване на принципите в Кодекса за етично поведение на българските съдии, респективно Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи.

(4) Специализираната постоянна комисия по ал. 2 има право да изисква данни, да извършва проверки и да установява обстоятелства, свързани с изискванията по чл. 17 и 18, при което държавните органи, органите на местно самоуправление, физическите и юридическите лица са длъжни да окажат необходимото съдействие.“

2. Досегашната ал. 3 става ал. 5.

3. Досегашната ал. 4 става ал. 6, като се създава т. 3:

„3. други изискуеми документи, съобразно правилата по ал. 3.“

4. Досегашните ал. 5 - 7 стават съответно ал. 7 - 9.

§ 4. В чл. 30 се създават ал. 8, 9 и 10:

„(8) До встъпването на новоизбраните членове, пленумът на Висшия съдебен съвет, респективно съдийската и прокурорската колегия отлагат приемането на решения и актове, които пряко засягат организацията и функционирането на съдебната система или касаят нейната независимост, повече от 1 година след изтичане на мандата на изборните членове.

(9) За решения и актове по предходната алинея се считат упражняването на правомощия по ал. 2, т. 7, 8, 15, 17 и т. 23, ал. 5, т. 1, с изключение на освобождаване от длъжност на съдиите, прокурорите и следователите, т. 4, с изключение на назначаване и освобождаване на заместниците на административните ръководители в органите на съдебната власт, т. 5, 6, 7, 9 и т. 23.

(10) При обоснована необходимост и по изключение, при спазването на принципа на съразмерност, могат да се приемат решения и актове по ал. 9, в случай, че бъде застрашено нормалното функциониране на съответния орган на съдебна власт и изпълнение на законоустановените му правомощия.”

§ 5. В чл. 36 се създава ал. 4:

„(4) Министърът на правосъдието може да оспорва всички решения и актове на пленума и на колегии на Висшия съдебен съвет по реда на ал. 2 в 14-дневен срок от съобщаването им. Жалбата спира изпълнението.“

§ 6. В чл. 44 се правят следните изменения и допълнение:

1. Създават се нови ал. 3 и ал.4:

„(3) Специализираната постоянна комисия по ал. 2 има право да изисква данни, да извършва проверки и да установява обстоятелства, свързани с изискванията по чл. 42 и чл. 43, при което държавните органи, органите на местно самоуправление, физическите и юридическите лица са длъжни да окажат необходимото съдействие.

(4) Народното събрание приема правила, по които се установява наличието на високи професионални и нравствени качества по чл. 42, ал. 1, съобразно принципите и правилата в

Кодекса за етично поведение на българските съдии, респективно Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи, съобразно изискванията за прозрачност, обективна преценка и равнопоставеност на кандидатите, като се отчитат тяхната професионална квалификация, практически опит, обществен авторитет и капацитет.“

2. Досегашните ал. 3 - 6 стават съответно ал. 5 - 8.

§ 7. В чл. 173, ал. 15 се изменя така:

„(15) При предсрочно прекратяване или при изтичане на мандата на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд или главния прокурор, пленумът на Висшия съдебен съвет определя временно изпълняващ съответните функции, при спазване на следното условие: едно и също лице няма право да изпълнява съответните функции за срок, по-дълъг от 6 месеца, без значение дали е имало прекъсвания в изпълнението на функциите. Пленумът на Висшия съдебен съвет може да прекрати временното изпълнение на съответните функции и преди изтичане на 6 месеца.“

Преходни и заключителни разпоредби

§ 8. (1) Отменя се § 11 от преходните и заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за държавната собственост (обн. ДВ, бр. 74 от 2025 г.).

(2) Всички актовете, издадени в изпълнение на разпоредбата по ал. 1 губят сила.

(3) Образованите съдебни и административни производства, въз основа на актовете по ал. 2, се прекратяват.

§ 9. В едномесечен срок от влизане в сила на настоящия закон, Пленумът на Висшия съдебен съвет определя временно изпълняващ функциите на председател на Върховния административен съд и на главен прокурор.

§ 10. До избор на председател на Върховния административен съд, командироването на основание чл. 122, ал. 1, т. 8, чл. 123, ал. 1, както и при условията на чл. 227, ал. 2 се извършва след осъществяване на задължителен контрол по реда на чл. 30, ал. 5, т. 18. Действащите заповеди за командироване на тези основания се отменят от Съдийската колегия, след извършване на преценка за наличие на основания по чл. 30, ал. 5, т. 18, в едномесечен срок от влизане в сила на настоящия закон. В същия срок Висшият съдебен съвет предоставя информация на Народното събрание, като приложение към доклада по чл. 30, ал. 2, т. 11, за упражняването на правомощието по чл. 30, ал. 5, т. 18 за последните 5 години.

§ 11. Невлезлите в сила актове, издадени на някое от основанията, посочени в чл. 30, ал. 8 и 9 се отменят от органа, който ги е издал, освен ако бъде обосновано наличие на обстоятелства по чл. 30, ал. 10.

§ 12. В едномесечен срок от влизане в сила на настоящия закон, Висшият съдебен съвет организира произвеждане на избори за изборни членове на Висшия съдебен съвет от квотата на съдии, прокурори и следователи с хартиени бюлетини, като минималният брой на избирателните секции следва да съвпада с броя и местоположението на окръжните съдилища. За обезпечаване на нормалното произвеждане на изборите може да се разкриват и повече от една секция в окръжните съдилища, съобразно броя на съдиите, прокурорите и следователите в съответния съдебен район. При определяне на избирателни секции чл. 29з, ал. 2, изречение второ не се прилага, като максималният брой съдии, прокурори и следователи, за които се определя една секция е триста.

Вносители:

Ана Зорнида
Михаела Лазова
Петър Иванов
Явор Рачев
Кристина Драган
Даниел Парушев
Здравко Огнянов
Димитър Сирачан
Димитър Петров
Румяна Кемрева
Татяна Ковачева
Иван Янчев
Гергьот Белван
Владимир Раков

Иван Толочев

Ирина Давидова

Товар Жуков

Румен Миначев

Асен Бадачев

Нихан Юзертан

Датон Ктров

Александра Велчев

v

МОТИВИ

към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

Предложеният законопроект е продиктуван от необходимостта да бъде преодоляна продължаващата институционална криза в органите на съдебното управление и съдебния контрол, проявяваща се в продължително функциониране на Висшия съдебен съвет и Инспектората към Висшия съдебен съвет при изтекли мандати, правна несигурност относно легитимността на част от техните решения, трайно ниско обществено доверие в кадровите процедури и натрупани съмнения за непрозрачност, зависимости и нерегламентирани влияния в съдебната система.

В действащата уредба липсват достатъчно ефективни гаранции, че изборът на членове на Висшия съдебен съвет и на Инспектората към него ще се основава не само на формално изпълнение на изискванията за юридически стаж и професионална биография, но и на реална проверка за високи професионални и нравствени качества, независимост, почтеност и устойчивост на външно и вътрешно влияние. Това води до риск в ключови органи на съдебната власт да бъдат избирани лица, за които липсва достатъчна обществена и професионална увереност, че отговарят на конституционния стандарт за интегритет. Приемането на специални правила за установяване на високите професионални и нравствени качества на кандидатите за членове на ВСС е необходимо с оглед осигуряване на прозрачен, обективен и предвидим подбор. Така ще се създаде ясна нормативна рамка за критериите за оценка, ще се повиши доверието в процедурата и ще се гарантира, че в състава на ВСС ще бъдат избирани кандидати, отговарящи на най-високи стандарти за професионализъм и почтеност.

Наред с това, продължаването на пълния обем от правомощия на Висшия съдебен съвет след изтичане на мандата на изборните му членове създава предпоставки за вземане на кадрови и организационни решения с дългосрочен ефект от орган, чиято демократична и професионална представителност е изчерпана. Подобно положение задълбочава споровете относно валидността и легитимността на актовете, подкопава доверието в системата и влиза в противоречие с изискванията за правна сигурност, отчетност и предвидимост. Поради това се предлага ограничаване на част от правомощията на ВСС, касаещи организацията и функционирането на съдебната система или нейната независимост, като същите могат да бъдат упражнявани по изключение, само когато обосновано може да се приеме, че ще бъде застрашено нормалното функциониране на съответния орган на съдебна власт.

Законопроектът е мотивиран и от необходимостта да се въведат допълнителни гаранции срещу възпроизвеждане на концентрирано влияние в съдебната система. В тази

връзка се предлага въвеждането на ограничение лица, които в близък период са заемали най-висшите позиции в съдебната власт, както и техни заместници или дългосрочно определени временно изпълняващи функции, да не могат непосредствено да бъдат избирани за членове на Висшия съдебен съвет. Целта е да се прекъсне възможността за пренасяне на институционално влияние от върховете на системата към органа, който следва да осъществява независимо управление и кадрова политика.

Необходимостта от промяната е свързана и с липсата на достатъчно ефективни средства за контрол върху актовете на пленума и колегиите на Висшия съдебен съвет. Законопроектът предвижда разширяване на възможността за оспорване от министъра на правосъдието, с което се цели укрепване на контрола за законосъобразност и ограничаване на съмненията за затворен кръг на вътрешноинституционално самовъзпроизвеждане.

Законопроектът цели и спешно уреждане на някои въпроси, свързани с временното изпълнение на функциите на председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор, както и с командироването в условията на продължителна липса на титуляр, така че да не се допуска временното положение да се превърща във фактически траен модел на управление.

С оглед на констатираните недостатъци в използваната от ВСС система за електронно гласуване на последните произведени избори, както и липсата на нова надеждна и сигурна система, се предлага гласуването да е с хартиени бюлетини по окръжни съдилища, по начин, който да осигури нормалното произвеждане на изборите, при създаване на максимални улеснения на достъпа на съдии, прокурори и следователи при упражняване на това право в цялата страна.

Предвижда се отмяна на § 11 от преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за държавната собственост (обн. ДВ, БР. 74 от 2025 г.), с който бе създадено основание за увеличаване броя на съдиите във Върховния административен съд, без реален анализ и обосноваване на такава необходимост. Данните на СЕРЕЈ показват, че България се нарежда сред държавите с най-висок брой върховни съдии в Европа, като числеността им надхвърля значително тази в повечето страни членки, поради което подобни изменения следва да бъдат предприемани след задълбочен анализ на необходимостта и ефективността на подобна мярка.

Вносител:

Анна Копчева
Михаела Тодорова
Петър Витанов

Александр Сергеев
Константин Прохоров

Даниел Парусов
Здравко Огнянов
Эдвард Сироман

Дмитрий Петров
Румяна Петрова
Татьяна Козаченко
Ульян Чернов

Сергей Беляев
Владимир Раков
Иван Голомеев
Ирина Анискина
Торор Рухомов

Руслан Мухомов
Асен Бабаев
Нихан Юзертан
Андрей Кучков
Александр Велчев

Предварителна оценка на въздействието
на Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

1. Основания за законодателната инициатива

Предложеният законопроект е продиктуван от необходимостта да бъде преодоляна продължаващата институционална криза в органите на съдебното управление и съдебния контрол, проявяваща се в продължително функциониране на Висшия съдебен съвет и Инспектората към Висшия съдебен съвет при изтекли мандати, правна несигурност относно легитимността на част от техните решения, трайно ниско обществено доверие в кадровите процедури и натрупани съмнения за непрозрачност, зависимости и нерегламентирани влияния в съдебната система.

2. Заинтересовани страни

Кандидати и членове на Висш съдебен съвет;

Кандидати и членове на Инспектората на Висшия съдебен съвет

Магистрати

3. Анализ на разходи и ползи

Не се очакват допълнителни финансови разходи.

4. Административна тежест и структурни промени

Със законопроекта не се създава административна тежест или да се определят структурни промени.

5. Въздействие върху нормативната уредба

Със законопроекта се изменя Закона за съдебната власт, което пряко ще се отрази на реда и условията, при които се провежда номиниране и избиране на нов състав на Висшия съдебен съвет, както и главен инспектор и инспектори към Инспектората на Висшия съдебен съвет.

6. Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие

Законопроектът не се отнася до балансираното демографско развитие.

Вносители:

Анна Георгиева,
Михаела Бачева,
Петър Иванов,
Явор Гевев,
Кристиан Преганя,
Даниел Парушев,
Здравко Доганов,
Динко Сиракеш,
Димитър Петров,
Румяно Пенев,
Тябалица Ковачева,
Мелан Кнеф,
Георги Бенев,
Владимир Рачков,
Иван Коларов,
Кристина Димитрова,
Тодор Димитров,
Румяна Миланова.

Асет Бабаев

Нухан Юзертн.

Динча Кувов.

Александрина Вейева.